

Yleinen tuki

- ✓ Yleinen tuki on kaikille varhaiskasvatuksen piirissä oleville lapsille suunnattua tavoitteellista toimintaa omassa ryhmässä
- ✓ Yleisen tuen menetelmät ovat lapsen kehitystä yleisesti tukevia ja kaikille lapsille hyödyllisiä.
- ✓ Yleisen tuen lähtökohtana ovat huoltajien, varhaiskasvatushenkilöstön ja neuvolan havainnot lapsen kehityksestä ja tuen tarpeesta
- ✓ Havaintojen pohjalta suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan toimintaa. Tuen tarpeiden arviointi ja tarvittavan tuen antaminen kuuluvat kaikkiin kasvatus- ja opetustilanteisiin. Tuki järjestetään varhaiskasvatuksen opettajien ja muun henkilöstön yhteistyönä.
- ✓ Yleistä tukea annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä
- ✓ Tuen tarve voi olla joko hetkellistä tai pidempiaikaista. Tuen tarve voi ilmetä lapsen fyysisen, tiedollisen, taidollisen, tunne-elämän tai sosiaalisen kehityksen alueella.
- ✓ Havaittuaan tuen tarpeen, henkilöstö pohtii tapaansa ohjata ja toimia lapsen kanssa hänen tarpeitaan vastaavalla tavalla. Myös oppimisympäristöä muokataan lapsen kasvua ja kehitystä tukevaksi
- ✓ Lapsen yksilölliset tavoitteet ja suunnitelma tuen toteutuksesta kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja tukitoimia seurataan työkalupakin avulla
- ✓ Yleisen tuen toimenpiteiden (yleisen tuen työkalupakki) vaikutusta seurataan 3 - 4 kk ajan niiden säännöllisen toteuttamisen aloituksesta
- ✓ Tukitoimenpiteitä ovat mm.:
  - oppimismenetelmät ja oppimisympäristön järjestelyt
  - struktuuri ja päivärytmi
  - rakenteelliset ratkaisut esim. pienryhmät
  - vuorovaikutuksen vahvistaminen
  - luottamuksellinen ja avoin kasvatusyhteistyö

Tehostettu tuki

- ✓ Ellei yleinen tuki riitä, käynnistetään lapselle toimenpiteet tehostetun tuen järjestämiseksi
- ✓ Siirrettäessä lapsi tehostettuun tukeen, pitää käytössä olevat yleisen tuen tukitoimet olla kokeiltuna ja kirjattuna lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.
- ✓ Tehostettu tuki on yksilöllisempää, suunnitelmallisempaa, pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki
- ✓ Päätös tehostetusta tuesta ja tuen muodoista sovitaan yhdessä huoltajien, varhaiskasvatushenkilöstön, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja mahdollisten muiden asiantuntijoiden kanssa.
- ✓ Päätös tehostetusta tuesta ja tukitoimenpiteet kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan

- ✓ Lapsen kasvua ja kehitystä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Jos lapsen tilanteessa tapahtuu muutoksia, tehostetun tuen suunnitelmaa tarkistetaan vastaamaan lapsen tuen tarvetta
- ✓ Tehostetun tuen toteuttamisen ja tehostetun tuen tukitoimia voivat olla mm.
  - pedagogiset ja rakenteelliset ratkaisut (esim. ryhmärakenne, ryhmäavustaja)
  - tuen edellyttämä yhteistyö (esim. terapeutit, veo, kuntoutustyöryhmä) ja palvelut
  - hyvinvointia tukevat järjestelyt
  - säännöllinen arviointi

Erityinen tuki

- ✓ Ellei tehostettu tuki riitä, siirrytään erityiseen tukeen.
- ✓ Lapsilla voi olla pulmia usealla kehityksen osa-alueella tai jollakin alueella erittäin suuri tuen tarve. Erityisen tuen tarve on yleensä kokoaikaista, jatkuvaa ja yksilöllistä.
- ✓ Erityinen tuki sisältää jo yleisen ja tehostetun tuen piirissä käytetyt menetelmät
- ✓ Erityisen tuen toteutus vaatii pedagogista osaamista ja yhteistyön tiivistämistä monialaisesti sekä rakenteellisia tukitoimia.
- ✓ Erityispedagoginen osaaminen on lapsen yksilöllistä ja suunnitelmallista tukemista ja ohjausta. Siinä hyödynnetään erityispedagogisia menetelmiä sekä tiivistä yhteistyötä vanhempien sekä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa (mm. terapeutit, psykologi ja veo).
- ✓ Sivustysjohtaja tekee kirjallisen päätöksen erityisen tuen antamisesta kuntoutustyöryhmän tai Tyksin lausunnon pohjalta.
- ✓ Erityisen tuen toteutuksesta sovitaan yhdessä huoltajien, varhaiskasvatushenkilöstön, veo:n sekä mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Tuki kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.
- ✓ Erityistä tukea saavat lapset voidaan sijoittaa pienennettyyn ryhmään, integroida normaaliryhmään, jossa on avustaja tai se on huomioitu muutoin ryhmärakenteessa.
- ✓ Tuen toteuttamisesta vastaa varhaiskasvatushenkilöstö yhdessä erityisopettajan ja terapeuttien kanssa.
- ✓ Varhaiskasvatusjohtaja päättää erityisen tuen päätökseen tehtävistä muutoksista, kuten esi- ja perusopetuksen nivelvaiheessa tehtävistä tarkistuksista
- ✓ Erityisen tuen tukitoimenpiteitä voivat olla mm.:
  - yksilöllisemmät erityisen tuen keinot
  - avustaja (tarve arvioidaan yksilöllisesti)
  - pedagogiset ja rakenteelliset resurssit
  - moniammatillinen yhteistyö

Pidennetty oppivelvollisuus

- ✓ Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään yleensä vuotta ennen esiopetusvuoden alkua. Oppivelvollisuus alkaa tällöin 6 -vuotiaana.
- ✓ Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluva lapsi voi käydä myös vapaaehtoista, varhennettua esiopetusta, joka ei kuulu varsinaisen oppivelvollisuuden piiriin.
- ✓ Päätöksen pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin ottamisesta, sekä erityisen tuen päätöksen tekee sivistysjohtaja asiantuntijalausuntojen ja huoltajan hakemuksen perusteella.

